

OMGEVINGSVERGUNNING

voor het project:	Het bouwkundig versterken, restaureren en uitbreiden van een kerkgebouw (rijksmonument)
locatie:	Graauwedijk 61, 9625 PB Overschild
activiteiten:	Het bouwen van een bouwwerk Het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met een bestemmingsplan Het slopen, verstoren, verplaatsen of in enig opzicht wijzigen van een rijksmonument
verleend aan:	Stichting Oude Groninger Kerken
Olo-nummer:	5013807
kenmerk ODG:	Z2021-000548
bevoegd gezag:	burgemeester en wethouders van Midden-Groningen
kenmerk gemeente:	2020-032372

Inhoudsopgave

1	Besluit	3
1.1	Aanvraag.....	3
1.2	Beslissing.....	3
1.3	Beroep	4
1.4	Inwerkingtreding.....	5
1.5	Ondertekening	5
1.6	Verzending	5
2	Procedure	6
2.1	Procedure	6
2.2	Bevoegd gezag.....	6
2.3	Volledigheid.....	6
2.4	Adviezen.....	6
2.5	Zienswijzen	7
2.6	Toezenen besluit.....	8
2.7	Publicatie besluit.....	8
3	Inhoudelijke overwegingen.....	9
3.1	(Ver)bouwen van een bouwwerk	9
3.2	Het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met een bestemmingsplan	10
3.3	Monument onderhouden, restaureren, veranderen of slopen.....	13
4	Voorschriften.....	20

1 Besluit

1.1 Aanvraag

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Midden-Groningen heeft op 27 augustus 2020 een aanvraag om een omgevingsvergunning als bedoeld in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) ontvangen voor het bouwkundig versterken, restaureren en uitbreiden van een kerkgebouw (rijksmonument). De aanvraag is ingediend door Holstein Restauratie Architectuur, namens Stichting Oude Groninger Kerken en heeft betrekking op het perceel Graauwedijk 61 te Overschild.

De volgende activiteiten zijn aangevraagd: 'Het slopen, verstoren, verplaatsen of in enig opzicht wijzigen van een rijksmonument' en 'Het bouwen van een bouwwerk'.

Het bouwplan omvat het bouwkundig versterken, restaureren en uitbreiden van een kerkgebouw. De kerk wordt versterkt middels "base isolation" en in zijn geheel gerestaureerd. Ook zal het gebouw worden verduurzaamd (energie-neutraal). De consistorie wordt verhoogd ten opzichte van de bestaande ligging en voorzien van een uitbouw. De kerk heeft haar oorspronkelijke functie grotendeels verloren. Het beoogde gebruik is een plek te creëren voor diverse culturele en maatschappelijke activiteiten van en voor dorp en streek en als rustpunt en pleisterplaats te dienen voor fietsers en wandelaars. Het betreft een rijksmonument met monumentnummer 513601. De kerk maakt daarnaast ook onderdeel uit van een complex, bestaande uit een Nederlands Hervormde Kerk met aangebouwde consistorie en een pastorie. Dit complex is geregisterd in het monumentenregister onder het monumentnummer 513600.

Het bouwplan is op onderdelen gewijzigd ten opzichte van het plan dat als ontwerp ter inzage heeft gelegen. Deze wijzigingen komen voort uit een ingediende zienswijze en hebben betrekking op het volgende:

- Een minder grote ophoging van de consistorie;
- Een verlaging van de nieuwbouw met terras tot maaiveld;
- Er wordt een intern lift-plateau geplaatst tussen de nieuwe zaal en de kerk/ consistoriekamer;
- De te realiseren uitbouw wordt vergroot met een ruimte voor entree, garderobe en lift-plateau.

1.2 Beslissing

Het college van burgemeester en wethouders besluit:

1. gelet op hoofdstuk 3 van dit besluit alsmede paragraaf 2.3 en 3.3 Wabo, de gevraagde omgevingsvergunning te verlenen overeenkomstig de aanvraag en de bij de aanvraag behorende bescheiden;
2. de vergunning te verlenen voor de volgende activiteiten:
 - het bouwen van een bouwwerk (artikel 2.1, lid 1, onder a Wabo);
 - het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met een bestemmingsplan (artikel 2.1, lid 1, onder c Wabo);
 - het slopen, verstoren, verplaatsen of in enig opzicht wijzigen van een rijksmonument (artikel 2.1, lid 1, onder f Wabo);
3. voorschriften aan de vergunning te verbinden;
4. de volgende stukken deel uit laten maken van de vergunning:
 - aanvraagformulier omgevingsvergunning, d.d. 27 augustus 2020;

- document 'Nota van beantwoording zienswijzen' omgevingsvergunning versterking kerk gemeente Midden-Groningen;
 - advies Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, d.d. 3 november 2020;
 - advies Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, d.d. 8 maart 2022;
 - advies Erfgoedcommissie Midden-Groningen, d.d. 10 mei 2021;
 - advies Erfgoedcommissie Midden-Groningen, d.d. 7 maart 2022;
 - advies Dorpsbouwmeester Overschild, d.d. 22 juni 2021;
 - advies Dorpsbouwmeester Overschild gewijzigd plan;
 - document "Omschrijving werkzaamheden" Holstein, nr. 0333, d.d. 22 juni 2022;
 - bouwkundige tekeningen Holstein, bladen 0274-B-01 en 0274-B-02 d.d. 16 oktober 2017, blad 0274-B-03 d.d. 14 februari 2022 en blad 0274-B-05 d.d. 14 februari 2017;
 - bouwkundige tekeningen Holstein, bladen 0274-O-01b, 0274-O-02b, 0274-O-03b en 0274-O-04a, d.d. 1 april 2022;
 - bouwkundige tekeningen Holstein, bladen 0274-W-01a t/m 0274-W-09a en 0274-W-10b d.d. 1 april 2022, 0274-W-11 d.d. 18 januari 2021 en blad 0274-W-12a d.d. 1 april 2022;
 - ventilatieberekening Projoule, nr. 22153, 3 bladen, d.d. 14 juni 2022;
 - berekening verhouding oppervlakte/verblijfsgebied Projoule, nr. 22153, 3 bladen, d.d. 14 juni 2022;
 - document met diverse rc-berekeningen Projoule/Rockwool/Isover, 6 bladen, d.d. 14 juni 2022;
 - document "Kerk Overschild – Uitgangspunten Constructie" ARUP, nr. 288033-00 TO-01, Rev. A, d.d. 10 juni 2022;
 - bouwkundige tekening ARUP, nr. 9625PB061_000_CD_DWS602-S, Rev. 0.02, d.d. 4 maart 2016;
 - rapport "Geotechnical survey" Wiertsema & Partners nr. VN-63018-1, d.d. 10 december 2015;
 - rapport "Geotechnisch onderzoek Kerk aan de Graauwedijk 61 te Overschild" Fugro, nr. 9017-1447-000, d.d. 27 oktober 2017;
 - rapport "Hervormde kerk Overschild Cultuurhistorische verkenning" Libau, d.d. 19 februari 2016;
 - rapport "Kleurverkenning dorpskerk en consistorie Overschild" Veldman en Veltman, d.d. juni 2020;
 - document "Sfeervol rustpunt in een aantrekkelijke wandel- en fietsregio" Stichting Oude Groninger Kerken, d.d. februari 2021;
 - document "Programmatistische invulling en gebruik N.H. kerk Overschild" Stichting Oude Groninger Kerken, d.d. maart 2021;
5. één ingediende zienswijze gedeeltelijk gegrond te verklaren (het bouwplan is naar aanleiding hiervan aangepast) en ten behoeve van een andere zienswijze nadere voorwaarden (m.b.t. geluid) in deze beschikking op te nemen en de overige zienswijzen ongegrond te verklaren;
 6. vergunning te verlenen voor onbepaalde tijd.

1.3 Beroep

Dit besluit wordt bekendgemaakt aan de aanvrager en zes weken ter inzage gelegd.

Tegen de beschikking staat beroep open.

Het beroepschrift moet worden ingediend binnen zes weken na de dag waarop het besluit ter inzage is gelegd bij de rechtbank Noord-Nederland, locatie Groningen, afdeling Bestuursrecht, Postbus 150, 9700 AD Groningen. Als onverwijlde spoed dit vereist, kan ook een verzoek om voorlopige voorziening worden ingediend bij de voorzieningenrechter van de rechtbank. De voorzieningenrechter treft een

voorlopige voorziening als die, gelet op de betrokken belangen, nodig is. Zowel voor het verzoek om voorlopige voorziening als voor het beroep moet griffierecht worden betaald.

1.4 Inwerkingtreding

Deze vergunning treedt in werking op de dag na afloop van de beroepstermijn. Als er een verzoek om voorlopige voorziening is gedaan, treedt deze vergunning niet in werking voordat op dat verzoek is beslist.

1.5 Ondertekening

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Midden-Groningen, namens deze,

A handwritten signature in blue ink, consisting of stylized, overlapping loops and lines, positioned above a horizontal line.

Mevrouw N.D. Baars
Directeur Omgevingsdienst Groningen

1.6 Verzending

Verzonden op: 29 juni 2022

Een afschrift van dit besluit is verzonden aan:

- De aanvrager;
- De indieners van de zienswijzen (3);
- De gemachtigde: Holstein Restauratie Architectuur;
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Postbus 1600, 3800 BP Amersfoort
e-mail: omgevingsvergunning@cultureelerfgoed.nl.

2 Procedure

2.1 Procedure

Op 27 augustus 2020 hebben wij de aanvraag ontvangen. Het project omvat het ingrijpend wijzigen van een rijksmonument. Overeenkomstig artikel 3.10 lid 1 sub d Wabo dient het besluit op een aanvraag te worden voorbereid middels een uitgebreide voorbereidingsprocedure. Dit artikel geeft aan dat deze procedure geldt voor gevallen waarvoor op basis van artikel 2.26, derde lid Wabo een adviseur is aangewezen. Deze gevallen worden benoemd in art. 6.4, lid 1, sub a van het Bor. Het onderhavig bouw- en restauratieplan valt onder de punten 2 en 4: 'het ingrijpend wijzigen van een beschermd monument of een belangrijk deel daarvan' en 'het geven van een nieuwe bestemming aan een rijksmonument of een belangrijk deel daarvan'.

Van 22 juli 2021 tot en met 1 september 2021 heeft een ontwerp van het besluit ter inzage gelegen in het gemeentehuis. Van de terinzagelegging van het ontwerpbesluit is kennisgegeven door publicatie in de Regiokrant, op de gemeentelijke website en in het Gemeenteblad. Er zijn tijdens deze periode zienswijzen ingediend.

2.2 Bevoegd gezag

Gelet op de projectbeschrijving en op het bepaalde in hoofdstuk 3 van het Besluit omgevingsrecht (Bor) en de daarbij horende bijlage, zijn wij bevoegd om de omgevingsvergunning te verlenen of te weigeren. Daarbij zijn wij er procedureel en inhoudelijk voor verantwoordelijk dat in ons besluit alle aspecten aan de orde komen met betrekking tot de fysieke leefomgeving.

2.3 Volledigheid

De aanvraag is aan de hand van de Ministeriële regeling omgevingsrecht (Mor) getoetst op volledigheid. De aanvraag bevatte onvoldoende gegevens voor een goede beoordeling van de gevolgen van het project voor de fysieke leefomgeving. Op 5 maart 2021 is de aanvrager in de gelegenheid gesteld om de aanvraag binnen twaalf weken aan te vullen. De laatste gevraagde gegevens zijn op 7 juni 2021 ontvangen. Na ontvangst van deze gegevens was de aanvraag volledig. De beslistermijn is opgeschort met de volledige termijn die gebruikt is voor de aanvulling van de gegevens, namelijk met 12 weken.

2.4 Adviezen

In de Wabo en het Bor worden bestuursorganen vanwege hun specifieke deskundigheid of betrokkenheid aangewezen als adviseur. Wij hebben de aanvraag ter advisering verzonden aan:

Dorpsbouwmeester Overschild

Voor het dorp Overschild is door de gemeenteraad een dorpsbouwmeester aangewezen die ons adviseert over de welstandsaspecten van aanvragen om omgevingsvergunning. Deze heeft op 22 juni 2021 een advies afgegeven. Naar aanleiding van de van de aangebrachte wijzigingen in het bouwplan

die voort komen uit een ingediende zienswijze is op 1 april 2022 per e-mail opnieuw een advies uitgebracht.

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

Gelet op het bepaalde in artikel 2.26, lid 3 Wabo en op grond van artikel 6.4, lid 1, onder a, van het Bor hebben wij advies gevraagd aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (t.a.v. de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed). Naar aanleiding hiervan hebben wij op 3 november 2020 advies ontvangen van de RCE. Naar aanleiding van de aangebrachte wijzigingen in het bouwplan die voort komen uit een ingediende zienswijze is op 8 maart 2022 opnieuw advies gevraagd. De RCE heeft hierop schriftelijk gereageerd.

Advies Erfgoedcommissie

Volgens artikel 17 van de Erfgoedverordening van de gemeente Midden-Groningen 2018 moet het voorliggende restauratievoorstel worden voorgelegd aan de Erfgoedcommissie van Midden-Groningen. Deze heeft op 10 mei 2021 een advies afgegeven. Naar aanleiding van de aangebrachte wijzigingen in het bouwplan die voort komen uit een ingediende zienswijze is op 7 maart 2022 opnieuw een advies uitgebracht.

In de inhoudelijke overwegingen wordt nader op dit advies ingegaan en is aangegeven hoe wij deze adviezen bij onze besluitvorming hebben betrokken.

2.5 Zienswijzen

De ontwerp-omgevingsvergunning voor de versterking en nieuwe beoogde gebruik van de voormalige kerk aan Graauwedijk 61, 9625 PB te Overschild heeft vanaf 22 juli 2021 zes weken ter inzage gelegen. Publicatie van de terinzagelegging heeft plaatsgevonden op 21 juli 2021 in het Gemeenteblad en in De Regiokrant. De reactietermijn eindigde op 1 september 2021.

Tijdens de terinzagelegging van de ontwerp-omgevingsvergunning zijn 3 zienswijzen ingediend. De volgorde is op datum van ontvangst.

Datum ontvangst	Naam/organisatie	adres
1 21 juli 2021	Anoniem	Anoniem
2 21 juli 2021	Anoniem	Anoniem
3 25 augustus 2021	Anoniem	Anoniem

Alle zienswijzen zijn binnen de wettelijke termijn van zes weken ingediend en daarmee ontvankelijk.

Wij hebben op 26 april 2022 een "Nota van beantwoording zienswijzen" vastgesteld, die weergeeft welke zienswijzen zijn ingediend, hoe deze door het college zijn beoordeeld en beantwoord en of dit tot wijzigingen ten opzichte van het ontwerpbesluit heeft geleid. Deze nota vormt een onderdeel van de besluitvorming en is als bijlage bij de vergunning gevoegd.

De nota wordt op internet gepubliceerd. In verband met de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van de Europese Unie zijn de zienswijzen daarom geanonimiseerd. De

ontvangen zienswijze is genummerd, zodat de nota geen NAW gegevens (naam, adres, woonplaats) of andere persoonlijke gegevens van natuurlijke personen bevat.

Eindconclusie beantwoording zienswijzen

Eén van de ingediende zienswijzen zoals weergegeven onder "Nota van beantwoording zienswijzen" heeft geleid tot aanpassing van het voorgenomen besluit. Een andere zienswijze heeft er toe geleid dat er nadere voorwaarden (m.b.t. geluid) in deze beschikking zijn opgenomen. Met onderhavig besluit zijn wij voornemens het op onderdelen gewijzigde bouwplan goed te keuren.

2.6 Toezenden besluit

Het ontwerp van het besluit is gestuurd aan:

- De aanvrager;
- De gemachtigde: Holstein Restauratie Architectuur;
- De indieners van de zienswijzen (3);
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Postbus 1600, 3800 BP Amersfoort
e-mail: omgevingsvergunning@cultureelerfgoed.nl.

2.7 Publicatie besluit

Van dit besluit wordt kennisgegeven door publicatie in De Regiokrant, de gemeentelijke website en in het Gemeenteblad.

3 Inhoudelijke overwegingen

3.1 (Ver)bouwen van een bouwwerk

Als er sprake is van de activiteit als bedoeld in artikel 2.1 lid 1, onder a, Wabo, moet de omgevingsvergunning worden geweigerd indien één van de in artikel 2.10 lid 1 genoemde weigeringsgronden aan de orde is. Een toetsing of deze weigeringsgronden aanwezig zijn heeft plaatsgevonden.

Toetsing aan het bestemmingsplan

Het project is gelegen in een gebied waarvoor het bestemmingsplan "Bestemmingsplan verbrede reikwijdte Overschild" geldt. De gronden hebben de bestemming "Dorpsgebied", de functieaanduidingen "religie" en "specifieke vorm van wonen–waterhuishoudkundige en/of waterstaatkundige functie", de bouwaanduiding "specifieke bouwaanduiding–rijksmonument" en de gebiedsaanduiding "vrijwaringszone–molenbiotoop 2".

Het bouwplan is in strijd met het bestemmingplan omdat deze niet kan voldoen aan zowel de gebruiksvoorschriften als de bouwvoorschriften van de bestemming "Dorpsgebied".

Op grond van art. 2.10 lid 2 Wabo wordt de aanvraag mede aangemerkt als een aanvraag voor het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met het bestemmingsplan.

In de paragraaf "Gebruiken van gronden en bouwwerken in strijd met het bestemmingsplan" staan de nadere overwegingen met betrekking tot deze activiteit.

Dorpsbouwmeester Overschild/toetsing welstand

In het kader van de verbrede reikwijdte wordt de toetsing op de algemene welstandscriteria en afwijkingsmogelijkheden in dit bestemmingsplan meegenomen. Voor Overschild wordt deze toetsing uitgevoerd middels de dorpsbouwmeester en met andere belanghebbenden. Deze toetst, afhankelijk van de omvang en afwijking ten opzichte van het huidige plan, op algemene welstandsaspecten of op algehele goede fysieke leefomgevingscriteria. De dorpsbouwmeester kijkt samen met omwonenden naar het bouwplan en schrijft hierover een advies. De dorpsbouwmeester heeft op 22 juni 2021 een positief advies afgegeven. Naar aanleiding van de van de aangebrachte wijzigingen in het bouwplan die voort komen uit een ingediende zienswijze is op 1 april 2022 per e-mail opnieuw een positief advies uitgebracht. Het advies hebben wij gevolgd.

Toetsing aan het Bouwbesluit 2012

Het is voldoende aannemelijk dat het bouwplan voldoet aan de bepalingen van het Bouwbesluit 2012.

Toetsing aan de bouwverordening

Het is aannemelijk dat het bouwplan voldoet aan de bepalingen van de gemeentelijke bouwverordening.

Conclusie

Vanuit het toetsingskader dat betrekking heeft op het (ver)bouwen van een bouwwerk zijn er geen redenen om de omgevingsvergunning te weigeren. In dit besluit zijn de voor deze activiteit relevante voorschriften opgenomen. De meest van toepassing zijnde algemene voorschriften zijn bijgevoegd in een bijlage.

3.2 Het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met een bestemmingsplan

De omgevingsvergunning voor deze activiteit moet worden geweigerd indien de activiteit als bedoeld in artikel 2.1 lid 1 onder c Wabo niet voldoet aan de in artikel 2.12 Wabo gestelde toetsingsaspecten. Een toetsing aan deze aspecten heeft plaatsgevonden.

Bestemmingsplan

Het project is gelegen in een gebied waarvoor het bestemmingsplan "Bestemmingsplan verbrede reikwijdte Overschild" geldt. De gronden hebben de bestemming "Dorpsgebied", de functieaanduidingen "religie" en "specifieke vorm van wonen–waterhuishoudkundige en/of waterstaatkundige functie", de bouwaanduiding "specifieke bouwaanduiding–rijksmonument" en de gebiedsaanduiding "vrijwaringszone–molenbiotoop 2".

Strijdigheden

Het bouwplan is in strijd met de bestemming "Dorpsgebied" op de volgende punten:

- volgens artikel 4.2.2 onder a mogen gebouwen, niet zijnde bijbehorende bouwwerken bij woningen, uitsluitend binnen het bouwvlak worden gebouwd. De nieuwbouw komt buiten het bouwvlak;
- volgens artikel 4.2.2 onder c bedraagt de totale oppervlakte van het hoofdgebouw en bijbehorende bouwwerken ten hoogste 300 m². Bij het betreffende bouwplan wordt deze oppervlakte in totaal ongeveer 342 m²;
- het beoogde gebruik voor diverse culturele en maatschappelijke activiteiten en rustplaats en trekpleister voor fietsers en wandelaars past niet binnen de in artikel 4.1 omschreven toegelaten doeleinden.

Afwijkingsmogelijkheden

Artikel 2.12, eerste lid, sub a onder 1 van de Wabo bepaalt dat de omgevingsvergunning kan worden verleend indien de activiteit niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening en met toepassing van de in het bestemmingsplan opgenomen regels inzake afwijking. Wat betreft de eerstgenoemde strijdigheden met betrekking tot het bouwen buiten het bouwvlak en het overschrijden van de maximale oppervlakte van 300 m² geeft artikel 4.6.1 onder a een binnenplanse ontheffingsmogelijkheid onder de volgende (relevante) voorwaarden:

- de afstand van gebouwen tot perceelgrens bedraagt ten minste 1 meter, dan wel de bestaande afstand, tenzij aaneen gebouwd;
- er dient overleg over een bouwplan te zijn geweest met de dorpsbouwmeester – en door de dorpsbouwmeester uitgenodigde omwonenden – en er dient een door de dorpsbouwmeester getekend verslag te zijn verkregen waarin wordt ingegaan op het effect van de afwijkingen op de goede fysieke leefomgeving. In het verslag neemt de dorpsbouwmeester zijn beoordeling

en die van de omwonenden van het bouwplan mee. Hierbij wordt ook het uiterlijk van bouwwerken, zoals bedoeld in artikel 15.2 sub a beoordeeld.

Artikel 2.12, eerste lid, sub a onder 2 van de Wabo bepaalt de omgevingsvergunning kan worden verleend indien de activiteit niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening en in bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen. Voor de strijdigheid met betrekking tot het gebruik bestaat er een buitenplanse afwijkmogelijkheid. Het betreft een combinatie van de gevallen als bedoeld in bijlage II van het Bor, artikel 4 leden 1 en 9. Op basis hiervan kan een omgevingsvergunning worden verleend in afwijking van de regels van het bestemmingsplan als er sprake is van (1) een bijbehorend bouwwerk of uitbreiding daarvan en als er sprake is van (9) het gebruiken van bouwwerken, eventueel in samenhang met bouwactiviteiten die de bebouwde oppervlakte of het bouwvolume niet vergroten, en van bij die bouwwerken aansluitend terrein.

Afweging/Motivering

In het kader van de versterkingsopgave in Overschild komen de meeste woningen in aanmerking voor sloop-nieuwbouw dan wel versterking. Om dit proces goed te begeleiden en kaders mee te geven, is er een structuurvisie opgesteld. Daarnaast is er een witboek geschreven. Op basis van die kaders wordt meer ruimte geboden, om het versterkingsproces zo goed mogelijk te kunnen faciliteren. Op basis hiervan is een nieuw bestemmingsplan vastgesteld, waarin de ruimere kaders een plek krijgen. Als aan de ruimere kaders en de daarbij gestelde voorwaarden wordt voldaan, kan meegewerkt worden aan herbouw van woningen. In dat licht dient deze afweging ook te worden gezien. Behalve voor woningen geldt dit uitgangspunt evengoed voor andere gebouwen die voor versterking in aanmerking komen.

- Het huidige bouwvlak ligt strak om de bestaande contour van de kerk heen. Iedere uitbreiding komt daar automatisch buiten, zo ook deze. Het bestemmingsplan voorziet hierin middels binnenplanse afwijking. De uitbreiding zorgt voor betere exploitatiemogelijkheden van de kerk, waarmee leegstand zoveel mogelijk voorkomen kan worden en de gebruiksmogelijkheden als ook de toerisme-ondersteunende functie kunnen worden vergroot. Voor de toekomst van het gebouw is dit een wenselijke ontwikkeling. Om die reden, en gelet op het projectplan dat deel uitmaakt van de aanvraag, willen wij meewerken aan deze uitbreiding door middel van een binnenplanse afwijking.
- Om de hiervoor genoemde redenen en gelet op de bijzondere status van het gebouw (rijksmonument), de brede centrale positie hiervan in het dorp en de beoogde toekomstige rol werken wij ook mee aan de uitbreiding in oppervlakte bovenop het maximaal toegestane oppervlak van 300 m². Bovendien kent het gebouw als voormalige kerk sowieso al een forsere voetprint dan de meeste gebouwen/woningen. De Erfgoedcommissie en de Rijkscommissie voor Cultureel Erfgoed hebben ingestemd met het voornemen.
- De uitbreiding van gebruiksmogelijkheden vinden wij, onder verwijzing naar de hierboven genoemde overweging, eveneens een wenselijke ontwikkeling. Daarnaast past het gebruik zoals dat hiermee wordt toegestaan binnen de voor een maatschappelijke functie gebruikelijke horeca-activiteiten. De nadruk ligt op kleinschalig en extensief gebruik. Gelet op het projectplan (bijlage "Sfeervol rustpunt"), dat onderdeel uitmaakt van de aanvraag, willen wij meewerken aan afwijking middels het Besluit omgevingsrecht bijlage II, artikel 4 lid 9. Hieraan worden wel de volgende voorwaarden verbonden:

- Er mag geen versterkte muziek ten gehore worden gebracht. Dit mag wel als aan de hand van een akoestisch onderzoek is aangetoond dat met versterkte muziek in de representatieve bedrijfssituatie wordt voldaan aan de geluidsnormen zoals die gelden vanuit het Activiteitenbesluit;
 - De ramen en deuren van het gebouw blijven gesloten;
 - Het pand dient uiterlijk om 23.00 uur verlaten te zijn, om ervoor te zorgen dat er geen activiteiten zijn in de nachtperiode. Dat kan namelijk leiden tot een overschrijding van het geluidsniveau op de nabijgelegen geluidsgevoelige bestemmingen;
 - Het gebruik van de buitenruimte/terras in de avond- en nachtperiode is niet toegestaan.
- Onderdeel van de aanvraag is een verslag van het burengesprek met de dorpsbouwmeester. Hieruit blijkt dat er vanuit de omgeving geen opmerkingen zijn gemaakt ten aanzien van het ontwerp. Zie daarvoor het verslag van de dorpsbouwmeester van 22 juni 2021 met referentie 210622 van projectnummer TP901 en de aanvulling hierop (naar aanleiding van het gewijzigde plan) van 1 april 2022.

Naast deze argumenten betrekken wij nog de volgende afwegingskaders. Hierbij wordt telkens uitgegaan van hetgeen bij recht mogelijk is:

- De beoogde bebouwing leidt niet tot verslechtering van uitzicht. De bebouwing komt verder achter op het perceel en ligt daarmee nagenoeg in de oksel van de Meerweg en de Graauwedijk, waar van vrij uitzicht geen sprake is. Op de plek waar de uitbreiding beoogd is, zou ook vergunningvrije bebouwing mogelijk zijn.
- Er treedt als gevolg van het plan geen verslechtering op van de privacy van omliggende woongebouwen, mede door de positionering van de uitbreiding achter op het perceel. Daarnaast is de uitbreiding verlaagd om tegemoet te komen aan de wensen in het kader van de impact op het naburige perceel.
- Er zijn geen redenen om aan te nemen dat er een verslechtering optreedt in termen van sociaal onwenselijke situaties.
- Met het oog op de voorgenomen kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte in combinatie met het voorterrein bij de kerk wordt geadviseerd om parkeervoorzieningen voor bezoekers van de kerk in de openbare ruimte op te lossen. Naast het feit dat hier genoeg ruimte voor beschikbaar komt bij de herinrichting van het openbaar gebied (in de nafase c.q. na afloop van de versterkingsopgave in het dorp), zal het parkeren in de straat een remmende werking hebben op de snelheid van het doorgaande verkeer.
- Er is geen sprake van verslechtering van de milieusituatie. Daarnaast ligt het gebouw op geruime afstand van Natura 2000-gebieden. Bovendien zal deze aanzienlijk duurzamer zijn dan het huidige gebouw. Tot slot gaat het hier weliswaar om een enkel gebouw, maar dat maakt deel uit van een groot aantal nieuw te bouwen dan wel te versterken gebouwen in Overschild in het kader van de versterkingsopgave. In die zin vallen deze projecten onder de noemer 'dwingende redenen van groot openbaar belang'. Bovendien is er geen alternatief voorhanden.
- Als gevolg van de ontwikkeling is geen sprake van een onevenredige beperking van de gebruiksmogelijkheden van de omliggende percelen.

Conclusie

Naar ons oordeel heeft het bouwplan geen onevenredige nadelige gevolgen voor de omgeving. Alles overwegende zijn wij daarom bereid medewerking te verlenen aan het realiseren van het betreffende voornemen. Na afweging van de betrokken belangen en omdat de aangevraagde activiteit niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening, kan van het bestemmingsplan worden afgeweken. Vanuit het toetsingskader dat betrekking heeft op het gebruiken van gronden en bouwwerken in strijd met het bestemmingsplan zijn er daarom geen redenen om de omgevingsvergunning te weigeren.

3.3 Monument onderhouden, restaureren, veranderen of slopen

Als er sprake is van de activiteit als bedoeld in artikel 2.1 lid 1 onder f van de Wabo, kan de omgevingsvergunning slechts worden verleend indien het belang van de monumentenzorg zich daartegen niet verzet. Bij de beslissing op de aanvraag houdt het bevoegd gezag rekening met het gebruik van het monument.

Aangevraagd is de activiteit het slopen, verstoren, verplaatsen of in enig opzicht wijzigen van een rijksmonument. Het project betreft het bouwkundig versterken, restaureren en uitbreiden van een kerkgebouw, op het perceel Graauwedijk 61 te Overschild. Het kerkgebouw is een rijksmonument met monumentnummer 513601. De kerk maakt daarnaast ook onderdeel uit van een complex, bestaande uit een Nederlands Hervormde Kerk met aangebouwde consistorie en een pastorie. Dit complex is geregistreerd in het monumentenregister onder het monumentnummer 513600.

De kerk wordt versterkt middels "base isolation" en in zijn geheel gerestaureerd. Ook zal het gebouw worden verduurzaamd (energie-neutraal). De consistorie wordt verhoogd ten opzichte van de bestaande ligging en voorzien van een uitbouw. De kerk heeft haar oorspronkelijke functie grotendeels verloren.

Het beoogde nieuwe gebruik is een plek te creëren als 'opkamer' van en voor het dorp voor diverse culturele en maatschappelijke activiteiten en als pleisterplaats en rustpunt voor fietsers en wandelaars. Ten oosten van de consistorie wordt deze uitgebreid met een nieuwe multifunctionele glazen ruimte (aanbouw). Aan deze zijde vormt een slingerend pad de nieuwe entree tot de consistorie. Voor het versterken en voor het nieuwe gebruik vindt sloop plaats van steunberen en het kerkinterieur als ook de kap, het interieur, ramen en delen van de gevels van de consistorie.

Naar aanleiding van een zienswijze is het plan aangepast met een interne aanpassing door het plaatsen van een plateaulift in de aanbouw. Dit maakt het mogelijk de consistorie minder op te hogen, waardoor er een verlaging tot maaiveld van de nieuwbouw met terras mogelijk wordt gemaakt. Hierdoor zijn de eerder voorgestelde traptreden en hellingbanen naar de entree van de nieuwbouw niet meer nodig. De aanpassing heeft tot gevolg dat er geen verhoogd maaiveld nodig is ter plaatse van de nieuwbouw, een gewijzigde aansluiting is van de nieuwbouw op de consistorie en een ongewijzigde aanpak van het kerkgebouw.

De aanvraag is, gelet op deze activiteit, getoetst aan artikel 2.15 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, namelijk aan het belang van de monumentenzorg. Bij de beslissing op de aanvraag

houdt het bevoegd gezag rekening met het gebruik van het monument. De overwegingen met betrekking tot deze toetsing worden hierna beschreven.

Omschrijving van het monument (monumentenregister)

Zaalkerk in sobere Waterstaatsstijl uit 1880 opgetrokken in een roodbruine baksteen op een iets uitspringend trasraam van roodbruine klinkers. Het aan de achterzijde (zuidoost) afgewolfde zadeldak, dat gedekt is met een zwarte Friese golfpan, heeft een gietijzeren goot op gemetselde klossen. De voorgevel (noordwest) met op de hoeken doorgetrokken pilasters met een gepleisterde afdekplaat, heeft in het midden een iets uitgebouwd torendeel dat wordt afgesloten door een plat dak met kroonlijst en rondom een houten opgewerkt hek; op het dak prijkt een houten torentje met ingesnoerde spits, bedekt met singels (oorspronkelijk leien) en bekroond door een windwijzer met vergulde haan. In het torendeel bevindt zich de hoofdentree bestaande uit een met stucwerk omlijste, dubbele paneeldeur met bovenin twee gietijzeren panelen, onder een halfrond gietijzeren bovenlicht met decoratieve roedenverdeling; voor de deur een aangesmeerde stoep (drie treden); boven de deur een gevelsteen met "Hervormde Kerk, gebouwd 1880", een gietijzeren rondboogvenster met roedenverdeling en in de top een ijzeren roosvenster. Aan weerszijden van de hoofdentree bevindt zich een rondboogvenster met een driehoekig gepleisterd vlak erboven. De beide zijgevels worden geleed door vijf gemetselde steunberen en vier gietijzeren rondboogvensters onder een uitspringende rollaag. De achtergevel heeft op beide hoeken een steunbeer en wordt geleed door vier pilasters, waarvan die op de hoeken zijn doorgetrokken; midden in de topgevel bevindt zich een gietijzeren roosvenster.

De consistorie is via een platte, deels in rode baksteen en deels in hout (niet origineel) opgetrokken hals verbonden met de achtergevel van de kerk. De consistorie bestaat uit bruinrode baksteen en heeft een met sneldekpannen (niet origineel) gedekt zadeldak en een deels vernieuwde goot op gemetselde klossen. De oostgevel heeft vijf T-vensters met bovenlicht met twee verticale roeden en een dichtgemetselde deuropening (niet origineel); de zuidgevel twee T-vensters en in de topgevel een ijzeren roosvenster; de westgevel drie dichtgemetselde vensteropeningen (oorspronkelijk T-vensters) en een deur (vernieuwd). Zowel deur als vensters hebben een rollaag als afsluiting.

In het interieur van de kerk zijn onder meer van belang: de houten preekstoelkuip met aan één zijde een trap met decoratieve gietijzeren stijlen; het zeskantige klankbord; de houten lambrisering; de twee rijen houten kerkbanken; de kerkeraadsbanken links en rechts van de preekstoel; de houten orgeltribune met balustrade met decoratieve gietijzeren spijlen, steunend op twee ronde, gemarmerde houten zuilen; de orgelkas; het gepleisterde tongewelf met ijzeren trekstangen; het voorportaal met houten wanden en paneeldeuren.

Waardering

Nederlands hervormde zaalkerk uit 1880 met aangebouwde consistorie uit 1920 van algemeen vanwege cultuur- en architectuurhistorische waarde:

- als gaaf voorbeeld van een hervormde kerk uit 1880 in de provincie Groningen;
- vanwege de sobere, doch verzorgde vormgeving in Waterstaatsstijl;
- vanwege het nog vrijwel gave interieur;
- vanwege de functionele en ruimtelijke relatie met de ernaast gelegen pastorie;
- vanwege de karakteristieke ligging aan de doorgaande weg, midden in het dorp.

Complexomschrijving

Complex bestaande uit een Nederlands Hervormde Kerk met aangebouwde consistorie en een pastorie. De kerk is in 1880 opgetrokken in een Waterstaatsstijl. In 1925 werd er een pastorie bijgebouwd naar een ontwerp van architect H.S. Buitenkamp uit Slochteren in Interbellum-architectuur. Toen de kerkelijke gemeente in 1919 zelfstandig werd, is aan de achtergevel van de kerk een consistorie gebouwd die via een kleine hals met de kerk werd verbonden. De pastorie werd met de beroeping van de eerste predikant in 1926 ingewijd. Kerk, consistorie en pastorie verkeren in redelijk gave staat. De consistorie is in 1989 uitgebreid met een portaal en een w.c., waarbij de hals is verbreed en de indeling gewijzigd. De kerk heeft nog haar oorspronkelijke interieur, alleen is het orgel na de oorlog opgeruimd en de klok verdwenen. De klok is in 1946 vervangen door een nieuwe. In 1957 is de schuur achter de pastorie verbouwd en uitgebreid met een buiten de bescherming vallende aanbouw. De pastorie is niet meer in het bezit van de kerk en is in gebruik als woonhuis. Het complex is gelegen aan de doorgaande weg door Overschild, vlakbij het kruispunt met de Kanaal- en de Meerweg.

Waardering

Complex bestaande uit een Nederlands hervormde kerk met aangebouwde consistorie en een pastorie van algemeen belang vanwege cultuur- en architectuurhistorische waarde:

- als voorbeeld van een vrij jong Nederlands hervormd kerkelijk complex, met onderdelen uit drie verschillende periodes;
- vanwege de vrij hoge mate van gaafheid van het complex;
- vanwege de functionele en ruimtelijke relatie van de samenstellende onderdelen;
- vanwege de karakteristieke ligging, midden in het dorp aan de doorgaande weg.

Beoordeling

Voor het beoordelen van de aanvraag zijn adviezen ingewonnen van de wettelijke aangewezen adviseurs zoals genoemd in de Wabo en het Bor en de Erfgoedverordening van de Gemeente Midden-Groningen.

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE)

De werkzaamheden zijn van dien aard dat er sprake is van een ingrijpende wijziging van het rijksmonument, als bedoeld in artikel 6.4 van het Besluit omgevingsrecht. Dit betekent dat de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, namelijk de RCE, over de werkzaamheden een adviesplicht heeft. Deze heeft op 3 november 2020 het volgende advies gegeven:

Advies

Ik adviseer u de vergunning te verlenen en hieraan de volgende voorschriften te verbinden:

- *de resultaten uit de kleurverkenning te (laten) vertalen en aan te leveren ter beoordeling van de nieuwe samenhang in het historisch interieurensensemble;*
- *het nieuwe ontwerp voor de voorgevel van de consistorie uit te (laten) werken en voor te leggen ter beoordeling van de samenhang tussen de nieuwe kwaliteit en de kernwaarde van de consistorie.*

Aanbevelingen

- *tijdens de uitvoering kennis te delen met de RCE over de versterkingsmaatregelen en de wijze van verduurzamen;*
- *tijdens de uitvoering van de uitwerkingen (kleurvoorstel, gevel consistorie) en eventuele 'vondsten' gebruik te maken van een (aanvullend) advies van de adviseurs en specialisten van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed;*
- *aandacht te vragen bij de betrokken partijen voor een 0-meting in het belang van het monitoren van het 'gedrag' van het rijksmonument, voor en na base isolation;*
- *aandacht te vragen bij de betrokken partijen voor een 0-meting in het belang van het monitoren van bouwfysica, energieopwekking en besparing vanuit innovatieve karakter van verduurzamen."*

Naar aanleiding van de wijzigingen in het plan heeft de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed op 8 maart 2022 een tweede advies gegeven:

Advies

De voorgenomen wijzigingen zijn niet van invloed op het gegeven advies van 3 november 2020.

Aanbevelingen

- *voor het toezicht op de werkzaamheden gebruik te maken van de informatie bij de stichting ERM en de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed;*
- *voor vondsten en uitwerkingen na vergunningverlening gebruik te maken van de kennis en expertise van de adviseur architectuurhistorie van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed;*
- *voor een adviesverzoek aan de RCE gebruik te maken van de Wegwijzer Advies Omgevingsvergunning;*
- *voor toezicht op de restauratiekwaliteit gebruik te maken van de uitvoeringsrichtlijnen van de gemeente Groningen (ROEG), restauratieladder en de Uitvoeringsrichtlijnen (URL) van de stichting ERM.*

Erfgoedcommissie Midden-Groningen

De Erfgoedverordening van de Gemeente Midden-Groningen 2018 bepaalt in artikel 17 dat de Erfgoedcommissie om advies wordt gevraagd. Op 21 september 2020 heeft de Erfgoedcommissie het volgende advies gegeven:

"Architect en aanvrager zijn aanwezig in de vergadering en lichten de plannen toe. De kerk wordt versterkt middels base isolation en geheel gerestaureerd. De consistorie wordt 80 cm verhoogd ten opzichte van de bestaande ligging en voorzien van een uitbouw. De reden voor verhoging is dat de vloeren van kerk en consistorie dan aansluiten waardoor er geen hellingbanen nodig zijn. Het maaiveld wordt aan de linker en achterzijde opgehoogd, richting de andere zijde komt een talud. Er zal een 'plint' in een contrasterende kleur in de bakstenen wand worden aangebracht om de verhoging van de consistorie zichtbaar te maken. De commissie vraagt naar de doorbraak tussen kerk en consistorie. Hier wordt een eigentijdse deur aangebracht. De toren krijgt steenstrips vanuit bestaande en/of gelijk ogende stenen vanwege het gewicht.

De commissie neemt kennis van het bouwplan en geeft het volgende advies. De commissie is blij dat de kerk behouden blijft voor Overschild en is content met de nieuwe invulling qua functie. Het

bouwplan geeft vertrouwen, de versterking en restauratie hebben wel baat bij een zorgvuldige aanpak. Let op detailleringen en zorg voor een zorgvuldige uitvoering, zeker bij het aanbrengen van de steenstrips op de toren. De uitstraling moet gelijk blijven aan traditioneel metselwerk. Bij het vervangen van de vloeren van de kerk moet aandacht zijn voor de historische verantwoording ervan, maak het oude bankenplan afleesbaar in de nieuwe vloeren. Sla de banken die niet meer gebruikt worden op, op de zolder van de kerk, deze kunnen dan bij een ander gebruik eventueel teruggeplaatst worden. De commissie ontvangt graag nog een kleurenplan van de kerk, evenals een inrichtingstekening van het terrein."

Op 12 april 2021 heeft de Erfgoedcommissie een tweede advies gegeven:

"Voor dit plan zijn als verzocht in het eerdere advies van de Erfgoedcommissie aanvullende gegevens ingediend. De commissie constateert dat de terrein inrichtingstekening onvoldoende informatie geeft. Deze moet nader overlegd worden waarbij ook helderheid wordt verschaft over o.a. de bomen en hellingbaan. Wat gebeurt er met de bomen en met de rododendrons? Wat betreft de kleuren; een kleuren opzet met proefstukje is akkoord om in het werk definitieve kleuren te kiezen. Hierbij wel uitgaan van de voorlopig voorgestelde kleuren. Het valt de commissie op dat voor de kerkbanken een andere kleur dan bestaand wordt voorgesteld. Wat is hiervoor de motivatie? Voorgesteld wordt dit na te vragen bij de architect en deze uit te nodigen in de volgende vergadering om een toelichting te geven op zowel kleuren als terreininrichting."

Op 10 mei 2021 heeft de Erfgoedcommissie een derde advies gegeven:

- *"Inrichting terrein. In overleg met de gemeente is besloten de inrichting van het kerkterrein onderdeel te laten worden van de inrichting van de openbare ruimte. Dit kan nog een poos duren voordat hierover duidelijkheid is. Holstein stelt daarom voor in de bouwvergunning een voorwaarde op te nemen om het terrein in te richten samen met gemeente en dit later nogmaals voor te leggen voor advies. Het gaat de commissie ook om hoogteverschillen en trapjes, hoe dit gebeurt. Dit wordt meegenomen.*
- *De rododendron blijft vooralsnog in de tuin staan.*
- *Kleuren: het voorstel van Veldman en Veltman wordt nogmaals besproken. De eerste, laat 19e-eeuwse kleuren die zijn aangetroffen worden teruggebracht. Voorgesteld wordt een proefstukje ter beoordeling op te zetten en de definitieve keuze daarop te baseren. Honing of mosterd. De commissie vraagt naar de noodzaak: is het technisch nodig banken geheel te verven of kan je plaatselijk herstellen? Holstein antwoordt dat dit niet echt nodig is, het gaat om opfrissen van het interieur. De commissie geeft mee op te passen dat het resultaat niet te "nieuw" wordt. Houd het oude karakter van de kerk in stand, hou het eenvoudig. Kleurschakeringen die er nu zijn en de sleetsheid ervan heeft waarde. Afspraak: proefstuk opzetten en dan definitief kiezen.*

Advies: positief onder deze voorwaarden."

Op 7 maart 2022 heeft de Erfgoedcommissie Midden-Groningen een definitief advies gegeven:

"Architect en aanvrager zijn aanwezig bij de vergadering. Er is een zienswijze van bureu binnengekomen, het talud werd te hoog en gevraagd is of de terreininrichting aangepast kon worden. Naar aanleiding van deze zienswijze is het plan aangepast, dit wordt in de vergadering voorgelegd. De

interne aanpassing gebeurt door het plaatsen van een plateaulift in de aanbouw en vloerhoogten aan te passen. De rand op de consistorie wordt hoger aangesloten en de goot vervalt.

De commissie bekijkt de plannen en is van mening dat het plan wellicht een verbetering is van het eerdere ontwerp. Het is een mooi voorbeeld van door-ontwerpen. Er is waardering voor de gekozen oplossing, het is ook een logische oplossing. De commissie geeft mee te proberen het venstertype te behouden en niet te veel aan te passen. Wat betreft de te maken negen, verwijst naar de historie en houdt deze afleesbaar. Let op erf- en tuininrichting, er stonden vroeger leilinden langs de kerk.

Advies commissie: positief."

Reactie op de adviezen

Het college heeft kennisgenomen van de adviezen van de RCE en van de Erfgoedcommissie Midden-Groningen.

Gedeputeerde Staten van de Provincie Groningen

De werkzaamheden vallen niet onder de categorie waarvoor Gedeputeerde Staten een adviesplicht hebben omdat het betreffende rijksmonument zich binnen de bebouwde kom van het dorp Overschild bevindt.

Archeologie

Op de Archeologische verwachtingskaart gemeente Midden-Groningen, d.d. 1 september 2020 is het perceel gelegen in een gebied, waarvoor de aanduiding 'vrijgave/ lage archeologische verwachting' en 'aanwezige dijk' voor de Graauwedijk zijn weergegeven. Dit betekent dat het gebied een lage verwachting heeft met betrekking tot archeologische waarden en dat een archeologisch onderzoek niet vereist is. Wel is de wettelijke meldingsplicht vanuit de Erfgoedwet van toepassing, die bepaalt dat van ter plaatse gevonden archeologische vondsten wordt vereist, dat die bij de gemeente Midden-Groningen worden gemeld.

Conclusie

Er is geen bezwaar het project uit te voeren onder de hieronder genoemde voorwaarden. Deze zullen als voorschriften worden verbonden aan de omgevingsvergunning:

- De resultaten uit de kleurverkenning te (laten) vertalen en aan te leveren ter beoordeling van de nieuwe samenhang in het historisch interieurenssemble. Voor de kleuren proefstukjes laten maken en deze voorleggen ter beoordeling. Hierbij aandacht voor dat het resultaat niet te 'nieuw' wordt, houd het oude karakter van de kerk in stand, hou het eenvoudig, kleurschakeringen die er nu zijn en de sleetsheid ervan heeft waarde;
- Verduidelijking ontwerp gevel consistorie: het nieuwe ontwerp voor de voorgevel van de consistorie uit te (laten) werken en voor te leggen aan de RCE ter beoordeling van de samenhang tussen de nieuwe kwaliteit en de kernwaarde van de consistorie.

Indien aan bovenstaande voorwaarden wordt voldaan is er geen bezwaar om het bouw- en restauratieplan uit te voeren. Vanuit het toetsingskader dat betrekking heeft op handelen met gevolgen voor beschermde monumenten zijn er geen redenen om de omgevingsvergunning te weigeren.

Daarnaast worden de volgende aanbevelingen meegegeven:

- Tijdens de uitvoering kennis te delen met de RCE over de versterkingsmaatregelen en de wijze van verduurzamen;
- Tijdens de uitvoering van de uitwerkingen (kleurvoorstel, gevel consistorie) en eventuele 'vondsten' gebruik te maken van een (aanvullend) advies van de adviseurs en specialisten van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Meer informatie hierover vindt u in de Wegwijzer advies omgevingsvergunning;
- Het documenteren en hergebruiken van vondsten tijdens de uitvoering;
- Aandacht te vragen bij de betrokken partijen voor een 0-meting in het belang van het monitoren van het 'gedrag' van het rijksmonument, voor en na base isolation;
- Aandacht te vragen bij de betrokken partijen voor een 0-meting in het belang van het monitoren van bouwfysica, energieopwekking en besparing vanuit innovatieve karakter van verduurzamen;
- Het streven naar onzichtbaarheid van de seismische knip horizontaal en verticaal;
- Het herplaatsen van de te demonteren onderdelen met een monumentale waarde;
- Voor het toezicht op de werkzaamheden gebruik te maken van de informatie bij de Stichting ERM en de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed;
- Voor vondsten en uitwerkingen na vergunningverlening gebruik te maken van de kennis en expertise van de adviseur architectuurhistorie van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.
- Voor een adviesverzoek aan de RCE gebruik te maken van de Wegwijzer Advies Omgevingsvergunning;
- Voor toezicht op de restauratiekwaliteit gebruik te maken van de uitvoeringsrichtlijnen van de gemeente Groningen (ROEG), restauratieladder en de Uitvoeringsrichtlijnen (URL) Stichting ERM;
- Let op detailleringen en zorg voor een zorgvuldige uitvoering, zeker bij het aanbrengen van de steenstrips op de toren. De uitstraling moet gelijk blijven aan traditioneel metselwerk;
- Bij het vervangen van de vloeren van de kerk moet aandacht zijn voor de historische verantwoording ervan, maak het oude bankenplan afleesbaar in de nieuwe vloeren. Sla de banken die niet meer gebruikt worden op, op de zolder van de kerk, deze kunnen dan bij een ander gebruik eventueel teruggeplaatst worden;
- Probeer het venstertype te behouden en niet te veel aan te passen. Wat betreft de neggen: verwijst naar de historie en houdt deze leesbaar;
- Aandacht voor de erf- en tuininrichting, er stonden vroeger leilinden langs de kerk;
- Voor aanvang van de uitvoering een startbijeenkomst te organiseren met alle betrokken partijen, om een goede overdracht en begeleiding bij toezicht te kunnen borgen.

4 Voorschriften

4.1 **De benodigde aanvulling voor de uitvoering** (artikel 2.7 van de Regeling omgevingsrecht “Later aan te leveren”)

Ruim voor de uitvoering dienen de volgende stukken aan ons te worden toegezonden, t.w.;

- De definitieve hoofdberekening en detailberekeningen van de beton-, staal- en houtconstructies;
- De uitvoeringstekeningen van de betonconstructies in overzicht met afmetingen en details inclusief de wapening;
- De uitvoeringstekeningen van de staal- en houtconstructies in overzicht met afmetingen en details.

Deze gegevens dienen minimaal drie weken voor de uitvoering van de onderdelen digitaal bij het bevoegd gezag te worden aangeleverd, en/of via bouwtoezicht@od-groningen.nl onder vermelding van het bouwadres en het zaaknummer van de omgevingsvergunning.

4.2 Omdat er zich in het bouwwerk meer dan 50 personen gelijktijdig kunnen gaan bevinden, dient er voor de nieuwe situatie een melding brandveilig gebruik bouwwerken ingediend te worden bij het bevoegd gezag. Deze melding dient minimaal 4 weken voor het in gebruik nemen van het bouwwerk ingediend te zijn.

4.3 De resultaten uit de kleurverkenning te (laten) vertalen en aan te leveren ter beoordeling van de nieuwe samenhang in het historisch interieurensensemble. Voor de kleuren proefstukjes laten maken en deze voorleggen ter beoordeling. Hierbij aandacht voor dat het resultaat niet te 'nieuw' wordt, houd het oude karakter van de kerk in stand, hou het eenvoudig, kleurschakeringen die er nu zijn en de sleetsheid ervan heeft waarde.

4.4 Verduidelijking ontwerp gevel consistorie: het nieuwe ontwerp voor de voorgevel van de consistorie uit te (laten) werken en voor te leggen aan de RCE ter beoordeling van de samenhang tussen de nieuwe kwaliteit en de kernwaarde van de consistorie.

4.5 Er mag geen versterkte muziek ten gehore worden gebracht. Dit mag wel als aan de hand van een akoestisch onderzoek is aangetoond dat met verstrekte muziek in de representatieve bedrijfssituatie wordt voldaan aan de geluidsnormen zoals die gelden op grond van het Activiteitenbesluit en opvolgende regelingen.

4.6 Ramen en deuren van het gebouw dienen gesloten te blijven, tenzij redelijkerwijs geen overlast valt te verwachten.

4.7 Het pand dient uiterlijk om 23.00 uur verlaten te zijn, om ervoor te zorgen dat er geen activiteiten zijn in de nachtperiode.

- 4.8 Het gebruik van de buitenruimte/terras in de avondperiode is niet toegestaan; Ook zijn activiteiten zoals het houden van een disco niet toegestaan.